LVI. évf. Csíkszereda, 1944. junius 18. 25. szám.

CSIKLAPOK

Felelős kiadó: Özv. Vakár Lajosné

Előfizetési ár: Egész évre Pengő 10.— Negyedévre Pengő 2.50 Félévre Pengő 5.— Példányonkénti ára 16 fillér. Külföldre egy évre 20 Pengő. Megjelenik minden vasárnap.

Nyilttéri közlemények díja soronkint 1 Pengő. Kéziratokat nem adunk vissza. Hirdetési díjakat a legolcsóbban számítjuk. Kiadóhivatal: Csíkszereda, Apafi Mihály-utca 15. sz.

Felelős szerkesztő: vitéz Rényegh Győző

A cseléd ügy.

A kormány elkészítette az országos munkaerő gazdasági bizottság létesítéséről szóló rendelettervezetet. Ennek a bizottságnak feladatköre a munkaerők ésszerűbb felhasználása, a tervek kidolgozása és végrehajtása.

A kormány minden vonalon dicséretes gyorsasággal cselekszik. Igy rövidesen erélyesen hozzá nyúl a cselédkérdéshez. Ehez az olyan sokat vitatott sokrétű közügyhöz, amelyet akkora igyekezettel sikerült ezideig a legtökéletesebben összerontani.

A visszatérés után a cselédkérdésnek soha nem látott „szakirodalma" támadt. A népmentésnek egyik válfajaként boldog és boldogtalan rendezni kezdte a falu jövendő székely anyáit. Akciók indultak, amelyeknek nyomán a székely leányok invázió szerűen elözönlötték a fővárost.

Ismerjük az eredményeket. A nagy város egészségtelen levegője sok mindent elrontott a lelkekben. Az összkonforttal, a hideg-melegvíz előnyeivel megismerkedett jövendő székely anyák már idehaza nem akarják megismerni a kutat, a gyermekáldás sokat tanitott menetrendjéből pedig a pelenkamosást irtózással törölték. Pest megrontotta őket. Utólag megállapithatjuk, hogy aki leányainkat kiemelte közülünk valószinű jót akart, de nagyon mellé fogott a dolognak.

Most rövidesen kormányrendelet jelenik meg, amely szerint csak a sok gyermekes családok tarthatnak cselédet. Egészséges, becsületes intézkedés. Egyszerre majdnem minden irányban huszárosan rendet teremt az ügy körül.

Sok munkaerő felszabadul. Igy elsősorban felszabadulnak azok a helyélő nagyságáink, akik gyermeket nem akarnak s akiknek tunya hasszontalan életük megmételyezték a környezetébe került cselédek egész lelkét. Milyen lehet az ilyen gyermek nélküli nagyvárosi cselédtartás, mit láthat, mit tanulhat egy ilyen házban a „háztartási alkalmazott". Nem sok jót. A cselédek megrontása, semmi munkát vállalni nem akaró kényelemszeretete a pelenkamosástól irtózó természete csak ilyen környezetben születhetett meg. A rossz példa ragadós. A gyermek nélküli családnak semmi szüksége cselédre. Fogja meg a munkát a ház urnője. Kevesebb ideje marad fodrászra, manikürre, kalandra, szabónőre, komisszózásra, bridgre, pihenésre és főleg cselédrontásra.

A cselédkorzónak mindjárt megváltozik a témaköre. Cseléd csak olyan házból kerülhet ki, ahol gyermek van. Tehát a helynek nem lehet fokmérője a gyermek száma. Ahol gyermek van ott pelenka is előfordul, következés szerint azt mosni kell. A cseléd hazulról csak a gyermek iránti szeretetet, a családi melegséget hurcolhatja fel a vasárnapi nagy cseléd bőrzére, ahol ki szokták cserélni heti tapasztalataikat, ahol a helyek értékét megbeszélik s ahol végeredményben kialakul a cseléd erkölcs.

A kormány rendelkezése éppen időben jön. Egy percig sem szabad azzal késlekedni. Legfontosabb pedig az, hogy erélyesen, kérlelhetetlenül végrehajtsák. Háboru van. Fogja meg a munkát minden magyar ember. A magyar nő is adjon oda komolyan a jövendő életünknek ehez a komoly kialakitásához. Felháborító, amikor akadnak olyanok, akik egyszerűen nem akarják tudomásul venni az idők sulyosságát. Csak tovább játszák a maguk urhatnám életüket, amelytől végeredményben megmételyeződik a cselédkérdestől kezdve minden társadalmi problémánk. Azon vesszük észre, hogy távolodunk egymástól. Miért, mert nem akarjuk egyformán vállalni azt a munkát, amelyet nemzetünkre rákenyszerit a háboruval járó erőfeszités.

Nem tudjuk elég lelkesedéssel hangoztatni, hogy a kormánynak ezzel a cseléd rendelkezésével egyik legsulyosabb, legégetőbb ügyünk került napirendre. Ha sikerül a végrehajtását drasztikus komolysággal keresztül vinni, akkor a magyar társadalom belső élete akkora egészséges lélegzethez jut, amelynek következményei szinte beláthatatlanok.

Bocsánatot kérünk.

Vannak dolgok....

Vannak dolgok, amiket nem szabad elhallgatni. Bünös könnyelmüség csak ugy keresztül lépni életbevágó kérdéseken. Ilyen többek között az a természetünk, hogy egymás bajával szemben sokszor teljesen érzéketlenek vagyunk. Valahogy nincsen helyén a szivünk. Vannak közöttünk emberek, akik egy becsületes multat végig dolgoztak, velünk együtt vállalták a közös sorsot. Közösségi munkások, magyarok voltak a szónak olyan értelmében, hogy éltek a magyarságért és soha nem a magyarságukból éltek. Szerények, önzetlenek, áldozatosak és dolgosok voltak. Szomoru, hogy az ilyenszerű emberek elismerésének nincsen közöttünk foruma. Azután valljuk csak meg egészen nyiltan, hogy mindenki borzasztóan el van foglalva saját magával. Embertársa, magyar testvére számára nem marad semmi ideje. Ha valakit közülünk méltánytalanság, igazságtalanság ér, nem nagyon állunk ki érte. Inkább félre állunk, legjobb esetben sajnálkozunk. A kisebbségi évek egy magasabb közösségi életre tanitottak. Emlékezzünk csak vissza milyen tökéletesen dolgozott ez a lelki együttesünk. Ha valakit bántott az akkori hatalom, egy pillanat alatt a legfenyegetőbb együtt-érzéssel állottunk ki egymás mellett. És ez erőt jelentett. Olyan erőt, amely megszépitette az életünket és a jövőnkbe vetett hitünket. Gondolkozzunk csak és mindent ne felejtsünk el....

Elvetemültségek.

Belekerültünk a háboru poklába. A mult hetekben halált zuditottak városaink békés lakosságára az ellenséges repülők. A romokon, a halálra sebzett emberek megpróbáltatásán azonnal jelentkezett az elvetemültségek egész sorozata. Kolozsváron lelkiismereten gonosztevők kifosztották az elhagyott lakásokat. Máshol megtörtént, hogy óvóhelyre siető emberektől a tulajdonosok „belépti díjakat" szedtek .. Megáll az ember esze, hogy mire képesek ezek a fenevadak. Hirtelen, hogy ilyen kegyetlen vámszedői akadjanak a nyomoruságunknak. Ha hurokra kerülnek ezek a fosztogatók, akkor egészen biztosan halál vár rájuk. Legkevesebb, amit megérdemelnek az akasztófa. A társadalmunknak pedig az a kötelessége, ezzel a megdöbbentő jelenséggel szemben, hogy azt megbélyegezze, a maga itéletével mindenkit távoltartson a jövőben hasonló ocsmany bünöktől.

Készen kell álljunk.

A legtöbb baj forrása az, hogy az egész háborus életünk bizonyos régi beidegzettségen szalad. Mindenki azt hiszi, hogy a háboru a könnyü pénzszerzésnek, a gyors meggazdagodásnak az ideje. Mint a másik háboruban volt. Az első pillanatra láthatjuk, hogy nem igy van. Kiábrándulások érik azokat, akik azt hiszik, hogy harácsolhatnak. Kormányemberek, közgazdászaink nyilatkozatából tudjuk, hogy háborus vagyont nem türnek meg. Kár tehát olyan önző, egymást agyontipró elvakultsággal rohanni a javakért. Főleg kár azért, mert közben eltünnek szemeink elől a nagy háborus célok és áldozatok. De nem is lehet azt türni, hogy mialatt egyik magyar vérét hullatja, testi épségét áldozza a haza védelmében, addig szerencsésebbje idehaza dagadtra hizlalja magát a földi javak szerzésében. Ezt egyszer a legérthetőbb módon mindenkinek tudomására kell hozni. Fel kell készíteni a magyar társadalmat olyan berendezkedésre, amelyben minden pillanatban vagyonával és életével készen álljon a végső háborus cél érdekében. Amig ez nem valósul meg, addig nem lesz egészséges mozgató rugója a háborus akarásainknak. Egyszóval a háboru ügyét az egész nemzetnek egyformán kell vállalnia annak minden kockázatával és terhével.

Megvételre keresek:
Keretfűrészt (Gattert)
16— **24"-tól 35"-ig és iparvágányt**
Biró András, Balatonszentgyörgy

Fajtiszta borjuk és tehenek eladók Zsögödben, Nagy Imrénél. 3—3

Nemzeti lelkiismeretünk mákonya — a turáni átok.

Vegyünk csak sorra egy turáni átkot. Ezek a turáni átkok önálló magyar életünk megbénitói.

A magyar nembánomság egyik ilyen turáni átok. A török uralom alatt tanultuk meg. A török óriási sulyával a nemzet testére ráneheredett s mi sem bántunk már semmit, csak élhessünk. Minden nemzeti életmegnyilvánulásról le kellett mondanunk a 200 éves török uralom, magyar széthuzás, vallási villongások és ujitások alatt. A sok szenvedés mindig halállal végződik. Igy járt az önálló magyar világszemlélet is. Nem volt elég a török iga, ott volt a két magyar király ellenségeskedése és a vallasi egység megbontása. Pedig a vallási egység az önálló nemzeti világszemlélet legerősebb kialakitója, A vallascserebere ennek megbontója. E hármas teher sulya alatt szétbomlottunk, szétmálottunk, a nemzeti élet önállóságából és egységéből kiábrándultunk, tunyák lettünk. Megingott egymásban a hitünk, önállótlanok, kapkodók, a hatalmasok felé szép arcot, testvéreink felé gorombaságot mutattunk. Legerősebb támaszunkat, a hitünket bocsájtották áruba a nemzet testéből idegen lélekkufároknak s mi bedőltünk nekik. Ők nevettek rajtunk, mert ebben a lagymatag, hitetlen nemzeti öntudatban virágzott a legjobban a bün. A bün pedig egy nemzet halálharangjának legtisztább és legcsengőbb hangja.

Örült e hangnak a török és az osztrák egyformán. Mindkettőnek utjába állottunk. Mi pedig veszekedtünk haláltorunk résztvevőnek szemelátára, kik közénk dobták a büvszót: ez igen! — Széthuzás! Magyar szokás. Vallásháboru: a magyarnak, magyar vallás kell. Ezért érdemes küzdeni! Amikor a sok csereberébe belefáradtunk, a széthuzásban nagy erőfeszitésre már nem volt erőnk: tunyák, patópálok lettünk, ott zengott az általuk kitalált büvszó: turáni átok!

Nemzetünk életének régi és akkori ellenségei mindent elősegitettek, tápiáltak, közénk hoztak, ami szétmorzsolódásunkat, halálunkat elősegitette. Sajat maguk között nem engedték meg a vallásszakadást. Hisz tudták, ha baj van, ha türhetetlen az állapot azért nem a vallás a hibás, hanem képviselői. A megoldás, a gyógyorvoslás egyszerü: méltóbb képviselőket kell a helyükbe állitani. A méltatlan képviselet még nem jelenti az intézmény nemzetbontó voltát. De belekapaszkodtak a külföldiekbe, a képviselők nemzetellenes viselkedésébe s igy elvesték a nemzettől azt, ami a legértékesebb: az egységet. A hitbeli széthuzás elinte közömbösséget, később hitetlenséget szül Igy lettünk mi is minden nemzetfenntartó értékkel szemben közömbösek, megalkuvók, alkudozók, később pedig hitetlenek. Mind-mind turáni átok.

Figyeljük meg ma is ezt az igazságot. Ami akkor igaz volt, az igaz ma is. Akkor is és ma is a legnagyobb hazafiak a hit, a vallás fanatikusai voltak. Gondoljunk csak Hunyadi Jánosra, a Zrinyiekre, II. Rakóczi Ferencre, Széchenyi Istvánra, Apponyi Albertre, stb. A hit tüzén, a vallás melegén erlelődött nemzet- és fajszeretetünk nem ismert turáni átkokat: akadályokat stb., amikor a nép, az egész magyar nép életéről és felvirágoztatásáról volt szó. Ezek a példák világitják meg számomra az igazságot: ki minél vallásosabb, — természetesen nemcsak a templomban, hanem a tetteiben — annál értékesebb nemzettag és forditva. Tudom jól, hogy ezeken az igazságokon sokan mosolyognak. Ha egyszer rádöbbennének ők arra, hogy a mosolyuk nemzetlebecsmérlő, biztosan ajkukon fagyna.

A történelem csinálta turáni átkokat egyszerre a nemzet lelkéből kimosni lehetetlen. De a küzdelmet, a harcot ellenük nemcsak józan vezetőinknek, hanem nekünk is meg kell kezdenünk. Harcunkban a legfontosabb vezérelvünk ez legyen: minden magyar akkor lesz nemzetünk leghasznosabb tagja, ha vallása törvényeit mindennapi életében is átéli, cselekszi. Mindenki a saját vallásával boldogitsa nemzetünket. Ennek az elvnek megvalósitásával megszünik a felekezeti gyülölködés, a hit közömbössége. A hit közömbösségének megszüntével eltünnek a turáni átkok s mi magyarok a vérrokonságunk fölé emelünk még egy független, erős, önálló magyar nemzeti lélekrokonságot is, amelyben gondolataink, érzelmeink, örömünk és fájdalmunk, harcunk és győzelmünk csak egy lesz: magyar.

Ez a turáni átkoktól mentes, önálló magyar eszmény, magyar világnézet, amelynek pajzsa alatt mindnyájan meg kell éreszük „a magyar valóságot, a magyar vért, a magyar földet és életet, a magyar érzés stilusát s nemcsak éreszük, de meg kell élnünk a magyar sorsot". Abban fog állni magyar éberségünk, altatótól, mákonytól mentes küzdelmünk és valóságérzetünk, hogy a magyar haza, az önálló magyar élet, vágy bánat, küzdelem, harc és győzelem mindenki számára megfogható, folyton megélt és általunk tapasztalt magyar életkedvet sugárzó valóság legyen." (fj.)

Magyar-Török-Japán vérközösség.

Irte: dr. primor Székely György.

Magyarország nincsen egyedül. Nem igaz az a világgá kürtölt mondás, hogy a magyarság elhagyatva, testvér nélkül áll itt nyugat és kelet mesgyéjén. Az tény, hogy mióta az 1242-es tatárjárás vihara Kumániát, az egykori Kunországot elsodorta, kikerültünk hosszu időre az ősi ázsiai vérkapcsolatból. Sajnos, a török testvérnéppel a muzulmánok vallási fanatizmusa miatt századokon át harcban álltunk s ezen idő alatt csak különösen pusztult a turáni vér. De a magyar és török nép vitézsége messze földön ismeretessé vált. Abból az időből származó itt letelepedett török családok utódai még mindig elég nagy számban élnek közöttünk. Különös, hogy a magyarság ezeket a családokat az ellenségeskedés lezajlása után mindjárt magyarnak tekintette s megérezte, hogy a rokoni ver sinte azonos a magyarral. Ilyen családnevek pl.: Csanak (= csónak), Bilicsi (= bölcs), Bali (bala = balek, gyerek), Batár (= bátor) stb. Az emigráns magyarokat Törökország nagy szeretettel ölelte magához. Kemál Atatürk zseniális lángesze pedig félretette az utból az utolsó akadályt is, amely a két testvérnépet elválasztotta. Megszüntette ugyanis az araboktól inkorporált muzulmán vallás gyülölködő erejét és mohamedán vallási alap helyett faji alapra helyezte a törökséget. Most már a magyar sem gyanu a török szemében többé, hanem edes rokon, vele egy vér, azonos faj. A turáni faji közösség gondolata, mely független minden vallási formától, mindjobban megtalálja egymáshoz az utat. A katolikus, református és unitárius magyar, az evangelikus finn, a görögkeleti bolgár, az egyistenhivő török, a szamánista mongol, a buddhista és sintoista japán — mind, mind megérti, hogy egy közös anyától származtunk nem is olyan nagyon régen Pamir és a Hindukus turáni tájainak regényes videkeről.

Budapest-Ankara-Tokio-vonalnak kell, hogy összefogja a sok közbenső rokonnépet. Budapest és Ankara különösen közel vannak egymashoz és azért ki kell használják az értékes helyzeti energiájukat, hogy közvetiteni tudjanak a felkelő nap országa felé vért és kulturát, tehát összefogást és erőt. Nyelvünk hasonlatossága is arra késztet, hogy közös kulturnyelvnek a latin helyett vagy mellett a törököt és magyart is használjuk. Különösen a „levanter" forgalomban. Bámulatos, hogy a magyar földön lévő törökök nyelvünket milyen hamar elsajátitják és forditva.

Bámulatos, hogy szóegyezéseink száma mekkora. Diszitő-motivumaink kölcsönössége egyenesen meglepő. Fiaink és leányaink tekintetében közös turáni tüz lobog. Hagyományaink szinte azonosok. Multkor egy mandzsu ujságban láttam egy fiatal harcos képét. Egy csiki vagy udvarhelyi honvédtől alig különbözött. S hát mennyivel közelebb állnak akkor a törökök. Ki kell használnunk, meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy a két testvérnép egymást még jobban megismerve, (amit, sajnos, teljesen elhanyagoltunk eddig). közös turáni erővel dolgozhasson nyugaton, hogy szolgálja ugyanazt az ügyet, melyért ma élethalál harcot viv a másik turáni nagy nép.

Magyarország tájtérképezése.

A Földtani Intézet keretében olyan tudományos munka van folyamatban, amely hivatott arra, hogy a mezőgazdasági termelés terén, de ezzel összefüggően egyuttal a mezőgazdaságnak gépeket és eszközöket szállitó, nem különben mező gazdasági terményeket feldolgozó ipar terén korszakalkotónak mondható reformok egész sorozatát tegye szükségessé. Ez a munka a tájtérképezés, vagyis az ország földjének a talaj és tájak különbözősége szerint való felosztása, egymástól e határolása és annak tudományos megállapitása, hogy melyik földterület milyen tájegységhez tartozik, ennek folyamányaként ezen a területen milyen kulturnövények, milyen müvelési módszerekkel termeszthetők eredményesen és melyek azok a növényféleségek, amelyekkel ugyanezen a területen kisérletezni nem ajánlatos.

A gondolat felvetője és a munkálatok kezdeményezője néhai Teleki Pál gróf miniszterelnök és európai hirü földrajztudósunk volt. Ma a munkálatok annyira haladtak, hogy a trianoni Tiszántul táj és talajtani térképe már meg is jelent, a Dunántul és a Kisalföld tájtérképezése is teljesen elkészült, a felvidéki részé pedig folyamatban van.

A tájtérképek jelentősége a gyakorlati életben ma még felbecsülhetetlen. A tudomány ezekkel a térképekkel olyan értékkel siet a mezőgazdaság szolgálatára, amely országszerte megteremti az ugynevezett tájgazdálkodás lehetőségét, ami visszont azt jelenti, hogy a gazda valóban többet és jobbat tud termelni és Magyarország termésátlagai nemcsak elérhetik, hanem felül is mulhatják a külföldnek sokszor irigyelt és a miénknél iényegesen nagyobb termésátlagait. Arról a térképszelvényről, amelyet a gazda saját mező gazdasági üzeméről megkaphat, le lehet olvasni, hogy földje milyen tájkörzethez tartozik, talaja milyen összetételü, a három meteorologiai főtényezőből, a hőből, a napfényből és a csapadékból, mennyit remélhet, tehát, hogy azon a földön mifféle terményekből milyen müvelési rendszer alkalmazásával mekkora termésátlagok várhatók.

Reformot kiván a tájtérképezés nemcsak a föld megmüvelése, hanem a mezőgazdasági közigazgatás és a termelésnek irányitása terén is. A mezőgazdasági közigazgatásnak nem politikai, hanem a tájegységi határok szabják majd meg a trendőit. És mivel egy közigazgatási járás több tájkörzetre tagozódhatik, természetes, hogy a mezőgazdasági igazgatás sem mozoghat a politikai határok között, hanem tájkörzetenként kell berendezkednie, hogy eredményes munkát tudjon végezni.

Magyarország termőföldje különböző táj- és talajtani egységekre oszlik és ezek az egységek szeszélyes rendszertelenséggel váltakoznak. Szik, lösz, agyag, homok találhatók ugyszólván minden átmenet nélkül. A gazdának ezzel egy birtoktesten belül is számolni kell, tehát ugyanazon üzemben is szükséges lesz különböző mivelési módszereket alkalmazni. De fontos lesz az is, hogy a gazdának forgótőke álljon rendelkezésére. Enélkül a jobb megmüvelést, több napszámot, gépeket és mütrágyát igénylő tájgazdálkodás nem lehet sikeres, de igaz az is, hogy a befektetett tőke meghozza a kamatot, hiszen az eddigi kisérletek bizonyitják, hogy például a homokon a rozstermelés majdnem háromszorosra emelhető.

Fel kell készülnie a tájgazdálkodásra az iparnak is. Gépekkel, eszközökkel kell ellátnia a mezőgazdaságot, másrészt gondolni kell arra is, hogy a mennyiségileg fokozódó nyersterméneyk egy részét iparilag kell feldolgozni és pedig lehetőleg azon a vidéken, ahol ezek a termények nagyobb mennyiségben teremnek. Számolni kell tehát az iparnak bizonyos mértékü decentralizálásával is, ami az okszerü gazdálkodás természetes követelménye.

Joggal lehet tehát mondani, hogy a tájtérképezés uj korszakot jelent a mezőgazdaság terén. Olyan uj korszakot, amikor minden reménységünk meg lehet arra, hogy mezőgazdaságunk világvi szonylatban is versenyképessé válik.

Az állattenyésztési egyesület gyülése.

Csikvármegye állattenyésztési egyesülete Bosin Imre gazd. főfelügyelő ügyvezető elnök vezetésével gyülést tartott, amelyen megjelent vitéz Gaáli Ernő főispán, Dr. Ábrahám József alispán, Szatmáry László a székelytöldi állattenyésztés irányitója. A gyülés értékes felszolalásokban foglalkozott Csikvármegyének létkérdését jelentő ügyével: az állattenyésztésünkkel. Madár István gazdasági felügyelő mint az egyesület ügyvezető igazgatója jelentésében hangoztatta, hogy a törzskönyvezés minden okszerü állattenyésztésnek az alapja, amelyet Csikban is igyekezett megvalósitani sajnos a gazdák elzárkozása miatt nem a kivánatos eredménnyel. Gaáli Ernő főispán felszolalása figyelmezteti a csiki gazdát a tanulásnak, a haladásnak szükségére. A föld tudománya ma annyira fejlett, hogy az arra forditott törődés meghozza a gyümölcsét.

Szőke Mihály ny. földm. iskolai igazgató gyakorlati kérdéseket fejteget. Csikmegyének bizonyos lemaradottságát abban látja, hogy egyetlen okleveles gazdánk sincsen a föld mellett. Azután sürgeti a tagositás azonnali végrehajtását mert olyan gazdaságban amelynek 15—20 hold földje 40—50 parcellában fekszik egymástól nagy távolságokban, nem lehet eredményesen gazdálkodni. Madár István az eddigi tapasztalatai alapján figyelmeztet, hogy ki kell küszöbölni a juttatás rendszerét mert a megsegitésnek ez a modja nem vált be. Gajári László dr. a gazd. iskola igazgatója felhivja a figyelmet arra, hogy a munkába kapcsoljuk be az arany és ezüstkalászos gazdáinkat.

Végül az értekezlet tudomásul vette Angi István kisgazdapárti képviselőnek az egyesület elnöki tisztéről való lemondását és helyébe vitéz Adorján Imre orsz. képviselőt választotta meg.

Beszélgessünk egy keveset — az Erdélyi Pártról.

A politikai viszonyok változásával többen érdeklődtek mi lesz az Erdélyi Párttal? Semmi változásra ez időszerint nincs szükség, mert programmja időt álló. Inkább épitő, mint politikai jellegü. Az egységet hirdette és hirdeti, ezért támogatta a régi és támogatja a mostani kormányt is, mert az erők összefogását mindennap fölé emeli. És ha volt valaha szükség az Erdélyi Partra ma még inkább, amikor oly sok féle politikai irányzat tülekedik az erdélyi részeken kivül. Egyesek vádként szeretik emlegetni regionalista voltat. Hát ez egy nagy tévedés. Az orvos, ha egy testen seb esik, először a sebet gyógyitja, mert tudja, hogy ezzel az egész testnek javát szolgálja. Nem igaz-e, hogy Erdély ketté hasittatott, ezzel igen sulyos sebek estek rajta. Kik érzik ezt legjobban, kik ismerik legapróbb részleteiben, kiknek kell ezen sebek megyógyitásán legelső sorban fáradozniok? Nem az erdélyieknek. Ki meri meg tagadni azt, hogy ezen begyógyulás az egész országnak javára szolgál, amit az Erdélyi Párt képviselői eddigi működései is bizonyitanak. Nehéz dolog a politika, amit helyesen csinálni arra hivatott és felkészült férfiaknak is sok álmatlan éjszakát okoz. Hogy merik kontárok a mai nehéz időkben az egység falát piszkálni. Aki ma bárminő cimen az egység ellen dolgozik, mindennek nevezhető csak jó magyar hazafinak nem. A kárt, mit az által csinálnak, sem kilépő nyilatkozatok halmazának nyomtatásával, sem méltóságok, képviselőségek, elöljáróságí tisztségek igérgetésével helyre nem hozhatnak. Ezek helyett jobb volna az egyes pártok programmját komolyan tanulmányozni és ha az önzetlenség oly fokára birnak emelkedni, dolgozzanak az egység érdekében.

Figyelő.

Vaskereskedő segéd
azonnali belepesre felvetetik.
Ajánlatokat kér Agroferra R. T., Marosvásárhely. 3—5

A vörös diktátor.

Irta: Sztaloff Alexander Mihajlovics.

III. fejezet

Amelyben sok baj van a rendőrséggel, de megjelenik a mentőangyal és regényes szerelem szálai szövődnek.

Az orosz iparnak évtizedek óta Baku az egyik legtöbb erőforrása. A kaukázusi város kutjai ontják az olajat és természetes, hogy a városban már évtizedekkel ezelőtt hatalmas ipari proletáriátus telepedett meg. Odaérkezett Sztalin 1909-ben, miután Georgia fővárosában Tifliszben és környékén a sorozatos rablások miatt tarthatatlanná vált a helyzete. Bakuban Sztalin azonnal megkezdte a bolseviki propagandát. A sajtót akarta elsőnek felhasználni és miután sem nyomda, sem pénz nem állott rendelkezésére, rendkivüli ötlettel pótolta a hiányzó eszközöket. Megállapitotta, hogy legjobb lesz a kommunista röpiratokat az állami nyomdában elkészíteni. Mellékesen egy kis cinikus bosznállási vágy is vezette. Baku rendőrtőnöke, Martinoff, még Tifliszből régi ismerőse volt. Martinoff adta ki ellene az első letartóztatási parancsot. Most legalább visszafizeti. Bizonyára kellemes lesz a rendőrfőnöknek, ha a belügyminisztérium látja, hogy a röpcédulák az állami nyomdában készülnek.

Igy indult meg a bakui bolsevista ujság. Sztalin barátságot kötött a nyomda éjjeli őreivel, meg néhány nyomdásszal, maga is kitanulta a betüszedést és a rotációs gép kezelését s az állami nyomda gépei éjszakánként vidáman ontották az államellenes kommunista röpiratokat.

Regényes segitőtársa is akadt egy fiatal leány, Allelujev Nadia személyében. Az ismeretség még Tifliszbe nyulott vissza. Nadia apja, Allelujev Szergej tifliszi munkás, adta Sztalinnak papnövendék korában a kommunista röpcédulákat és Lenin irásait. Allelujev időközben Bakuba költözött és Sztalin lakásának sürü változtatása mellett az Allelujev-családnál talált legbiztosabb menedéket.

Nadia ekkor 12 éves volt, ami az ottani fogalmak szerint érett, nagy lánynak számit. Sztalin eleinte nem sokat törődött vele, a leány azonban megmagyarázhatatlan rokonszenvvel vonzodott hozzá. Egy napon észrevette, hogy Sztalint figyeli a rendőrség. Amikor az iskolából ment haza, két embert látott házuk körül ólálkodni. Megérezte, hogy kit keresnek, késő éjjelig várta Sztalint az utcasarkon és figyelmeztette a veszélyre. Sztalin meghatódott. Előbb akadozva mondott köszönetet, azután megcsókolta a leányt. Nadia egyszerü választ adott:

— Nem kell megköszönni. Annyira szeretem, hogy kötelességem volt figyelmeztetni.

Egy éjszaka a rendőrség házkutatást tartott Allelujevék lakásán. Semmi sem volt a házban, csak egy levél, amelyet Nadiának másnap kellett volna elvinni Sztalin barátjához. Mialatt Allelujev a rendőrökkel vitázott, Nadia hosszu hajába rejtette el a levelet, ágyba bujt és ugy tett, mintha mélyen aludna. A rendőrök gyanutlanul nézték az alvó leányt és távoztak, anélkül, hogy felkeltették volna.

Nadia segitségével Sztalin egyre erőteljesebben dolgozott, mind szélesebb körben megismerték a bakui munkások. Az „eszme" terjedt és egymást érték az utcai tüntetések, lázongások, összecsapások. Sztalin többnyire háttérben maradt: oda, ahol veszedelem fenyegetett, inkább másokat küldött el. Egyszer mégis belekerült az utcai csatározásba és a rendőrség elfogta. Börtönbe zárták s ez volt a leghosszabb börtönbüntetés, amelyet életében kitöltött.

Baku börtöne piszkos olajtornyok és gyárvállalatok közt emelkedik egy fensikon. Odakerült Sztalin. Rövidesen beleélte magát az uj helyzetbe. Bizonyos fokig üdülés is volt a börtönélet: pihenés a rendszertelenül elköltött éjszakák után, szabályos koszt és jó alkalom a munka folytatására. Sztalin előadásokat és vitaestéket rendezett a börtönben, de az egyszerü módszerek itt sem elégitették ki. Apró lázadásokat is igyekezett előkészíteni és egyik közülük messzemenő következményekkel járt. Amikor a foglyok lázadozni kezdtek, maga a fogházigazgató ment, hogy lecsillapitsa őket. Előbb szép szóval próbálkozott s amikor ennek nem volt eredménye, hangosan süvitette végig a folyosón:

— Csönd legyen, mert lövünk!

A foglyok nyomban visszahuzódtak, s elhallgattak, csak egyetlen cellában folyt tovább az orditozás. Sztalin tartózkodott benne néhány vezetőtársával együtt. A fogházigazgató ebbe a cellába lépett s rövid, de hangos párbeszéd következett, aminek az lett a vége, hogy Sztalin az éjjeli edényül szolgáló vödröt — amely minden cellában ott állt — teljes tartalmával együtt a fogházigazgató nyakába zuditotta. Példátlan botrány támadt. Az összes cellaajtókat nyomban elzárták, s a foglyok riadtan várták a következményeket. Pár nap mulva megtörtént a döntés. Husvétünnep következett, az a nap, amikor a börtön lakói is különös kedvezményben részesülnek jobb ételt, italt, sőt dohányt is kapnak.

A döntés az volt, hogy Sztalinnak ezen a napon kell vesszőfutást kiállnia. A bakui háziezred egyik százada vonult fel a börtönudvarra husvét vasárnapján L. ezredes vezetésével. A katonák két sorban, egymással szemben állottak fel mindegyiknek korbács a kezében. Az udvarra kivonultatták az összes foglyokat, hogy az elrettentő büntetést végignézzék. Sztalint levetkőztetik és meginditják a katonák szembenálló sorfala között. Az ezredes elkiáltja magát

— Teljes erővel üssétek!

Megkezdődött a vesszőtutás. Sztalin végigvonul a kettős sorfal között, s minden katona hatalmasat vág rá. Elájul mire a végére jut és eszméletlenül hurcolják be cellájába.

Tiz év mulva, mint győztes vonul be Sztalin Bakuba. Az ezredes minden hozzátartozóját lefogatja és kivégezteti...

A börtönélet további napjai csendesen telnek. Sztalin óvatosabb s csupán arra törekszik, hogy a külvilággal való érintkezést továbbra is fenntarthassa.

Egyik napon szegényesen öltözött fiatal leány piszkos kendővel, bekötött fejjel jelenik meg a börtönőrnél és hosszasan könyörög: engedje meg, hogy a cellákba bemehessen és pirozsokit — orosz pástétomot — árulhasson a foglyok között. Az őrnek megesik a szive a könyörgő leányon és megadja az engedélyt. A leány sorra járja a cellákat és Sztalinnál is megjelenik.

— Kérem, vegyen tőlem egy kis pirozsokit — mondja siró hangon. — Beteg az édesanyám, néhány kopekre volna szükségünk.

Sztalin nyomban felismeri. Allelujeva Nadia volt.

Sztalin két pástétomot vett a leánytól s mindkettőben üzenetet talált. Az első a pártvezetőségtől jött, a másikat maga Nadia irta és értesitette, hogy a lakáson eltüntették a kompromittáló iratokat s a továbbiakban többször be fog járni a börtönbe, hogy közvetitse a levelezést. Nadia ujra és ujra megjelent pirozsokit árulni mindaddig, amig a rendőrfőnökség intézkedésére a börtönből ujra számüzetésbe nem küldték Sztalint. Ez alkalommal Wologdába deportálták, de most is csak pár hónapot töltött ott és sikeresen kereket oldott.

Egy jellemző epizod maradt fenn a wologdai napokból. A tábornak, amelyben több kitoloncolttal együtt élt Sztalin, volt egy lova. Sztalin nagy kedvvel foglalkozott a lóval, etette, itatta, gondozta. A foglyok egyik napon a közeli kis, de mély befagyott tolyó jegét törögették, hogy halat fogjanak. Társuk kissé távolabbra elkalandozott és beszakadt alatta a jég. A többiek menteni próbálták, de sikertelenül. Sztalin meg se moccant. Közönyösen ment haza, nem érdekelte társa halála. Otthon első dolga volt a lóról gondoskodni. Az egyik fogoly szemrehányóan jegyezte meg:

— De nagyon sziveden viseled ennek a dögnek sorsát. A barátod életéért egy lépést sem tettél.

Sztalin röhögve válaszolt:

— Ember mindig lesz elég. De ló? Hát próbáljatok csinálni egy kancát!...

(Folyt. köv.)

Csiki diák.

Vakációi Levél.

A hitbuzgalmi szakosztály munkaterve.

(Nagyasszony-kultusz imatront)

Kedves fiuk!

A multkor vázlatosan ismertettem a Kongregáció munkatervét, az A. K. uj programmjának megfelelően. Sokan közületek már ismerik az imatrontot, melyet a mult iskolaévben szerveztünk s amellyel szép eredményeket értünk el. Amit eddig osztályonkint végeztünk, most a vakációban és az elkövetkező iskolaévben községi körzetek szerint szervezzük meg. 14 községi körzetet szervezünk, amelyek élén az itjusági körzetvezető áll: 1. (Gyergyó) Kassay Zoltán VI., 2. (Csikszentdomokos, Csikszenttamás) Tamás András IV., 3. (Jenőfalva, Karcfalva, Dánfalva) Antal Gergely VIII., 4. (Madaras, Rákos, Göröcsfalva, Madéfalva) Császár Sándor VII., 5. (Gyimes) Veress Péter VI., 6. (Ajnád, Szentmihály, Szépviz, Szentmiklós) Ferencz Árpád VI., 7. (Delne, Somlyó, Taplocs) Xantus Antal VI, összekötő körzetvezető: András Imre VI., 8. (Csikszereda, Csögöd) Fodor Sándor VII, segédkörzetvezető: Szabó Sándor VI., 9. (Szentkirály, Szentimre) Gál Álmos VI., 10. (Szentsimon, Csatószeg, Tusnád) Darvas Lajos VII., segédkv. Ferenc András VII. és Veress László VI., 11. (Menaság, Szentgyörgy, Bánktalva) Károly Árpád VII., 12. Szentmárton, Kozmás) Máthé Jakab VII., 13. (Nagykászon) László János VII., 14. (Szorványdiákság) Biró László VI. és Szánthó Lajos VI. — A körzetek különben nemcsak az imafront hivatalos szervei, hanem általában minden csiki katolikus ifjusági munkának is, amit a nyáron és az elkövetkező iskolaévben végeztek a Kongregáció keretében. Tehát a Kongregáció, mint szervezet is müködik ebben az időben. Ezért szükségessé vált a Kongregációnk számára egy ideiglenes tisztikar, amely a következőképpen alakult: Prefektus: Antal Gergely VIII., helyettese: Kuhn János VIII., titkár: Máthé Jakab VII., könyvtáros: Ferencz András VII., pénztáros Veress Péter VI., hitbuzgalmi szakosztályvezető: László János VII., világnézeti szakosztályvezető: Darvas Lajos VII., szociális szakosztályvezető: Fodor Sándor VII., néprajzi szakosztályvezető: Császár Sándor VII., — A hitbuzgalmi szakosztályszervezéssel kapcsolatban hangsulyozzuk, hogy elsőrendü feladatunknak tekintjük az imafront belső életét és szervezeti megnyilatkozását. Ezerint főfeladatunk az itjusági vezetőktől beosztott vasár és ünnepnapokon a szentgyónás és áldozás végzése. Az imafront munkája Szent Péter és Pál napján kezdődjék el a felállitott sorrend szerint. A végzett imáról és diákmunkáról a körzetvezetőktől jelentést kérek!

A hitbuzgalmi szakosztály másik katolikus akciós munkája a Nagyasszony kultusz elmélyitése. — Mária népe, Mária országa vagyunk! — A Patrona Hungariae Szent István óta örködik felettünk. Ezt a nemzeti kultuszt a történelem folyamán többször is kifejeztük a Mária lobogók, pénzek, érmekkel, a Mária Kongregáció nagy nemzeti fiaival. A fenti imás munkatervet épp a Nagyasszonytól ösztönözve végezzük, mert mint ismeretes a spanyol Fatimában történt jelenés hangsulyozta, hogy csak az engesztelő szellem képes a ránkkövetkezett eseményekben megőrizni a biztos lelkiegyensulyt, amelyre most oly nagy szükségünk van. Nemzeti érdekünk, tehát létérdekünk, hogy a Nagyasszony-kultuszt, ami az engesztelés sürgetője, — ma ujból felébresszük a történelmi eseményekből meritve inditást a Nagyasszony ujszerü kultuszához. A fatimai jelenés és a magyar történelmi idők sok tanulsága mellett, nekünk csikiaknak még külön szempontunk is van: a „Segitő Mária" történelmi szerepe a székelység életében. Ez a tudat erősitett a legnehezebb küzdelmünkben. (Török-veszedelem, János Zsigmond-féle invázió, elvilágiasitó törekvések II. József idejében, kisebbségi élet a megszállás alatt.) Hogy katolikusok maradtunk itt a keleti végeken a „Segitő Máriának" köszönhetjük. A somlyói Szüz a székelység Nagyasszonya. — Sajnos a Nagyasszonynak az idén nem adhattuk meg a neki

járó teljes történelmi tiszteletet, pedig épp most van szükségünk közbenjáró, lelketerősitő segitségére, de ez nem jelenti azt, hogy a somlyói Szüz nem részesülhet részünkről egyénileg a legteljesebb, legmélyebb tiszteletben. A szív áhitatával kell ma rátekintenünk, s hogyha egy megpróbáltatott nép családjainak otthonában elrejtve is őrzi a Mária-képet, — akkor egy székely otthonból sem szabad hiányoznia a somlyói Szüz képének. Fiuk, inditsunk mozgalmat, hogy minden székely otthonba helyetkapjon a somlyói Szüz. — Ez a látszólagosan különséges tisztelet, jelentse a belső elhatározásunkat, hogy ezekben a vészteljes időkben székely szivünk Máriánál van. — A Mária-ünnepeken (Sarlós Boldogasszony, Nagy boldogasszony, Mária Neve, Rózsafüzér Királynéja, Magyarok Nagyasszonya) az imafronté a székely diák szive. Kongregánisták! Viseljétek a Mária-érmeket, ne megszokásból, hanem belső meggyőződésből. Büszkén, öntudatosan! Lelketekben talán még sok gondolat támad a Nagyasszony-kultusszal kapcsolatban. Rajta! Valósitsatok meg minden jó gondolatot! — Abban a tudatban, hogy a hitbuzgalmi szakosztály ma nem egy kis kör testvéri eggyüttese, hanem a Segitő Mária ifjuságának nagy imatoborzója, amelyből egy öntudatos diák sem hiányzik, — szeretettel köszönt és imáitokat kéri hittanárotok:

Csikszereda, 1944. Jézus Szive hónapja.

Székely László.

KÜLÖNFÉLÉK.

1918 junius 15.

A mult világháboru egyik legvéresebb fejezetét jelzi ez a dátum. Az olaszok elleni általános támadás tragikus összeomlását, amelyben ott véreztek el az összes székely ezredeink is. A 38-ik honvéd hadosztály Csik- Háromszék és Marostorda székely honvédeivel Asiagónál került bele az árulás minden jelét magán viselő ellenséges vértürdőbe, ahol órák alatt semmisültek meg a világháboru sok ütközetében megedzett derék székely katonák ezrei. — Évforduló ez a juniusi nap. Emlékezzünk a székely katona hősi kötelességteljesitésére. Ma ismét oda állitott a történelem, hogy vérünkkel védelmezzük ezt az ezeréves földet. Soha ennél komolyabban veszedelem nem fenyegetett. A kiállásnak, az áldozatnak ehez kell mérnie hősiességét. Az uj világháboru eseményei döntő fordulohoz érkeztek. Minden magyar látja, hogy azokban hazánk a nagy mérkőzés ütközőpontjába került. Ne kicsinyeskedjünk tehát, ne pazaroljuk erőnket haszontalan egyenetlenkedésben hanem egységes hittel és bizakodással vessünk gátat a reánk törő veszedelemnek. Értsük meg a figyelmeztető szót amig nem késő. Fogjuk kézen egymást. Markoljuk meg jól a fegyvert, ne áltassuk magunkat mert aki most kiejti kezéből az életet jelentő puskát annak örökre vége. Hallgassunk vezetőinkre, bizzunk a kormányzat irányitásában, vakon engedelmeskedjünk, fegyelmezetten teljesitsük a tőrfas kötelességet. Ez a mai idők parancsa. Itt nincsen mellébeszélésnek, okoskodásnak, politizálásnak helye. Honvéd szivvel ki a határokra és vakmerő elszántsággal teljesiteni a parancsot, ugy amint azt hős székely honvédeink 1918 juniusi példájukkal mutatták...

— **Orvosi hir.** Dr. Buzás Márton főorvos katonai szolgálatából visszatért. Rendel d. u. 3—5-ig.

— **Meghivó Nagy Antal esperes-plebános aranymiséjére.** Nagy Antal esperes-plébános 1944 évi julius 2-án, papságának 50 éves jubileumán mondja aranymiséjét, amelyre az érdekelteket szeretettel meghivja a csikszentmártoni róm. kat. egyházközség előljárósága. Közebédre jelentkezni lehet vitéz Bartha Ádám egyházgondnoknál junius 25-ig Csikszentmártonban.

— **Légoltalom vigyázz.** Családunkkal, nemzetünkkel szemben való kötelesség, hogy felkészüljünk, lelkiismeretesen készen álljunk minden pillanatban a légi támadás elleni védekezésre. Az ellenség kegyetlen és minden hadviselés erkölcsét megcsufoló gyalázatos módszerrel pusztitja a védtelen polgári lakosságot is. Életünket, vagyonunkat menteni és a veszteséget a legcsekélyebbre beállitani ez kell legyen mindannyiunk szándéka. Ezt ugy érjük el, ha legpontosabban betartjuk a hatóság intézkedéseit. Az óvóhelyeket készitsük el és veszély idején azonnal bujunk a föld alá. Az eddigi példákból látjuk, hogy a kapualjak, a szabadban való tartozkodás bombatámadás idején egyet jelent a biztos halállal. A nagy méretü bombák légnyomása a szabadban levő embereket pillanatok alatt végez. A csiki hatóságok legszigorubb légvédelmi intézkedésekre készültek fel s azokat Csikvármegye főispánja rövidesen személyesen felülvizsgálja.

Tiltott műtét áldozata. Péterffi Sándorné 23 éves kászonjakabfalvi asszony hirtelen rosszul lett és szinte pillanatok alatt meghalt. Az a gyanu merült fel, hogy a fiatal menyecske tiltott műtét áldozata. A nyomozást ebben az irányban bevezették.

— **A Mária Szülő-Otthonban megszületett az ezredik gyermek.** A csikszeredai Mária Szülő-Otthon csendben jubilált. Mult héten látott napvilágot talai között az ezredik gyermek. A szülő-otthon 1939-ben kezdte meg áldásos munkáját. Azóta ezer gyermek születését jegyezte fel. A születések örvendetes gyarapodása különösen a visszatérés utáni időre esik. Tisztelettel álljunk meg egy pillanatra ennek a nagyszerü intézményünknek mai ünnepén.

— **Jelentkezés tolmácsszolgálatra.** Mindazok a férfiak és nők 18-tól 60 éves korig, akik a magyar nyelven kivül valamilyen idegen nyelvet szóban és irásban a legjobban tudnak, jelentkezzenek hivatalos tolmácsszolgálatra. Jelentkezés csak irásban történhetik julius 1-ig a következő cimre: Tolmácsszolgálat Budapest, I. Postafiók 26.

A Hargita-fürdő megnyilt!

Junius hó elsejével a közkedveltségnek örvendő Hargita-fürdő megnyilt, tehát ugy a fürdő, mint a Vendéglő a közönség rendelkezésére áll. Jó és előzékeny kiszolgálás biztositva. 2—3

— **Adományok a bombakárosultaknak.** Csikszereda város népzenészei személyenként 22 pengőt, összesen 462 pengőt adományoztak a bombakárosultak segélyezésére. A város zenészei Miczi Miska zenekarvezető kezdeményezésére tervbe vették, hogy a bombakárosultak további támogatására egy nagyobbszabásu térzenét rendeznek.

— **A képviselőtestületek, törvényhatóságok ujból megkezdik működésüket.** A hadműveleti területeken a kormány megszüntette húnapokkal ezelőtt a vármegyék, városok, községek testületi szerveinek működését. A kormány legutóbb ugy határozott, hogy tovább semmi szüksége nem forog fenn ezen szervek szüneteltetésének éppen ezért már megjelent a kormány rendelet amely a vármegyék és községek képviselőtestületeinek működését ismét engedélyezte.

— **Cselédet csak a több gyermekes családok tarthatnak.** A kormány rövidesen rendeletben szabályozza, hogy kik tarthatnak cselédet. Mint általános elvet fogadták el, hogy cselédet csak a több gyermekes családok tarthatnak. A háztartásokból felszabadult munkaerőket haladéktalanul hadiszolgálatba állitják.

— **Törvényszéki hirek.** Antal Imre rákosi gazdálkodó fuvart vállalt miközben a lovai megbokrosodtak és árokba fordították a szekerét. Gondatlanságból okozott testisértés miatt vonták felelősségre és 200 pengő pénzbüntetésre itélték. — György Ádám csekefalvi gazda a honvédelmi célra igénybe vett szekér helyett egy rossz karban levő szekerét szolgáltatta be, 200 pengőre itélték. — Puji Ignác marostordai illetőségü cigány a csikszeredai állomáson ellopott egy négyezer pengő értéket tartalmazó bőröndöt. Miután a lopást elsötétités alatt követte el az ügyészség távirati rendelkezést kért az igazságügyminisztertől, hogy a vádlott ügyét rögtönitélő biróság elé utalják-e. Most érkezett meg a válasz amely utasitotta az ügyészséget, hogy a tolvaj cigány ügyét rendes biróság tárgyalja le. — Mihály Gyula és Sinka Rudolf csikszentgyörgyi cigányokat utonállás miatt 6—6 heti fogházra itélték. — Egy esztendővel ezelőtt Csikmadéfalva községben sajnálatos gyilkosság történt. Mátyás Domokos a falu közismert bolondja egy este az őt heccelő fiatalság közé lőtt régi elrejtett karabélyával és a legények közül György Domokost halálra sebezte. Azóta Mátyás Domokos orvosi megfigyelés alatt volt. Most érkezett meg a megfigyelő állomás véleménye amely szerint Mátyás Domokos sem most sem a bünselekmény pillanatában nem volt beszámitható állapotban. Ennek alapján a kir. ügyészség elrendelte Mátyás Domokosnak elmegyógyintézetbe való szállitását.

— **Öngyilkos lett Müller Poldi cigányprimás.** Müller Poldi ismert kolozsvári cigányprimás öngyilkosságot követett el és meghalt. Végzetes tettét nyomorusága miatt követte el, miután az utóbbi időben nem tudott elhelyezkedni. Az öngyilkos cigányprimás az első világháboru előtti Csikszeredának közkedvelt muzsikusa volt, akinek tragikus vége az ismerősök körében részvétet kelt.

— **Pásztor gyermekek halálos kézigránát szerencsétlensége.** András Imre tölgyesi gazda József és István nevü gyermekei a legelőn kézigránátot találtak amelyet bicskájukkal szét akartak szedni. A gránát szétrobbant kezükben és mindkét gyermeket megölte. Minden ilyen alkalommal figyelmeztetjük a szülőket, hogy gyermekeiket állandóan oktassák ne nyuljanak semmiféle olyan szerkezethez amit eldobálva megtalálnak és nem ismernek. Háborus idők ezek és akármilyen gondos kezelés mellett megtörténik, hogy a mozgásban levő katonai alakulatok a lőszerükből elhagynak s ezek ártatlan gyermekek kiváncsi kezében tragédiákat okoznak. A szülők kötelessége a felvilágositás.

— **Halálozások.** Fejérvári Géza főpincér 32 éves korában meghalt Csoktalván. Az elhunyt Csikszeredában pincéreskedett 16 éven át, ez év tavaszáig amikor hülésből tüdőbajt kapott, ami végzett vele. Mindenkivel szemben szolgálatkész, kedves jó fiu volt.

— Daradics Ferencné szül. Imre Gizella 38 éves korában meghalt Csiktaplocán.

— **Halálos itélet.** A honvéd vezérkar főnökének külön birósága Gábor Dezsőt a Giel Miklós Budapesti Építési Vállalkozó cég felelős vezető tisztviselőjét halálra itélte mert főnökével Giel Miklóssal egyetértve az egyik vidéki repülőtér épitkezéséhez kiutalt anyagokból nagyobb mennyiséget zugtorgalomban eladott. Gábor Dezsőn a halálos itéletet azonnal végre is hajtották még pedig azon a repülőtéren amelynek épitési anyagát ellopta. Giel Miklóst a halálra itélt gazdáját élettogytiglani börtönre itélték.

— **Forróvizbe esett gyermek.** Ferencz Károly két esztendős gyergyószentmiklósi gyermek forró vizbe zuhant és égési sebeibe belehalt.

— **Öngyilkosság.** Imre Pál 86 éves csikszépvizi lakos felakasztotta magát.

— **A volt m. kir. 24. brassói honvéd gyalogezred története.** Vitéz Gaál Ernő nyug. vezérőrnagy, Csikvármegye főispánjának szerkesztésében és a székelyudvarhelyi könyvnyomda kiadásában most jelent meg a volt 24. hgye népfelkelő tábori ezred és pótzászlóalj története. A könyv emléket akar állitani annak a dicsőséges ezrednek, melynek harcosai a mi fiaink, véreink voltak. Nem vonhatja be emlékőket a feledés homályával az idők futása azoknak, akik az első világháboru véres és vészes küzdelmeiben rendithetetlenül megálltak helyüket hazájukért, nemzetükért. Az idők változása megszüntette a 24. honv ezredet, de nem szüntette meg hősi teljesitményeit, melyek hervadhatatlan babérral övezik az ezrednek a m. kir. Hadimuzeumban őrzött zászlóját. Az ezred háborus történetéből több kötetes munkát lehetne irni, de az idő sürget, hosszas irodalmi munkára nem alkalmas s igy meg kell elégedni a most kiadott szerényebb keretü könyvvel, mely az ezred legkiválóbb tettein örökiti meg. A könyvet vitéz Gaály Ernő, Biró Lajos, vitéz Antal Á-on és Nemesdy Ernő irták meg hiteles adatok alapján, avval a szeretettel, mely magától értetődik, volt ezredük iránt azzal a tárgyilagossággal, melynek nincs szüksége semmiféle szépitésre. A könyv ára 8 P. Kapható Csikvármegye Vitézi Székénél és csikszeredai könyvkereskedőknél. A könyvre külön is felhivjuk figyelmét a volt 24.-eseknek.

Elköltözés miatt 2 ebédlő kredenc, 1 konyha kredenc, üzleti berendezések, 1 sütyesztős varrógép, fottelek és sok más berendezési tárgy **eladó.** Ugyanott egy 5 éves nagyon borjadzó bivaly eladó. Érdeklődni Pototzky trafikban Csikszereda.

Elveszett Madéfalván a vonatról egy kis bőrönd üzleti könyvekkel. Becsületes megtaláló 300 Pengő ellenében adja le Csikszeredában, Hargita utca 47., vagy Marosvásárhelyen Kemény Zsigmond utca 25. sz-

30—40 év körüli komoly, becsületes nő mindenesnek jó fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 2—3

Egy üres szobát uj butor elrakásra 1/4 évre Csiszeredába keresek. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérek. 2—2

5975—1944. kig. szám.

Hirdetmény.

Csikszereda m. város 1944 junius hó 22-én déli 11 órakor a város gazdasági ügyosztályában, Városháza II. em. 20. nyilvános árverést tart a baromvásártér szomszédságában levő a vasutállomás Petőfi utca homokbánya és a más bérbeadott rakodóterület által határolt s jelenleg a Magyar Fa Rt. által bérelt terület 1944 junius hó 15-től való haszonbérbeadására.

Az árverési feltételek a város gazdasági ügyosztályában, Városháza II. em. 20. d. e. 8—2 óráig megtekinthetők.

Csikszereda, 1944. évi junius hó 13.

Dr. Balázs
polgármester h.

Szám: 615—1944. mj.

Hirdetmény.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy rövidebb időn belül hirlapok utján közölni fogom azokat a feltételeket, melyek igazolása mellett a vagyonhoz jogosult családok leszármazói a Csiki Magánjavak igazgatótanácsától tanulmányi ösztöndij- és segélypénzösszegek megszavazását kérhetik.

Csikszereda, 1944. évi junius 13.

Dr. Kolumbán József
a Csiki Magánjavak igazgatótanácsának elnöke.

Nyomatott ösv. Vákár Lajosné könyvnyomdájában, Csikszereda.

járó teljes történelmi tiszteletet, pedig épp most van szükségünk közbenjáró, lelketerősitő segitségére, de ez nem jelenti azt, hogy a somlyói Szűz nem részesülhet részünkről egyénileg a legteljesebb, legmélyebb tiszteletben. A sziv áhitatával kell ma rátekintenünk, s hogyha egy megpróbáltatott nép családjainak otthonában elrejtve is őrzi a Mária-képet, — akkor egy székely otthonból sem szabad hiányoznia a somlyói Szüz képének. Fiuk, inditsunk mozgalmat, hogy minden székely otthonba helyetkapjon a somlyói Szüz. — Ez a látszólagosan külsőséges tisztelet, jelentse a belső elhatározásunkat, hogy ezekben a vészteljes időkben székely szivünk Máriánál van. — A Mária-ünnepeken (Sarlós Boldogasszony, Nagy boldogasszony, Mária Neve, Rózsafüzér Királynéja, Magyarok Nagyasszonya) az imafronté a székely diák szive. Kongregánisták! Viseljétek a Mária-érmeket, ne megszokásból, hanem belső meggyőződésből. Büszkén, öntudatosan! Lelketekben talán még sok gondolat támad a Nagyasszony-kultusszal kapcsolatban. Rajta! Valósitsatok meg minden jó gondolatot! — Abban a tudatban, hogy a hitbuzgalmi szakosztály ma nem egy kis kör testvéri eggyüttese, hanem a Segitő Mária ifjuságának nagy imatoborzója, amelyből egy öntudatos diák sem hiányzik, — szeretettel köszönt és imáitokat kéri hittanárotok:

Csikszereda, 1944. Jézus Szive hónapja.

Székely László.

KÜLÖNFÉLÉK.

1918 junius 15.

A mult világháboru egyik legvéresebb fejezetét jelzi ez a dátum. Az olaszok elleni általános támadás tragikus összeomlását, amelyben ott véreztek el az összes székely ezredeink is. A 38-ik honvéd hadosztály Csik- Háromszék és Marostorda székely honvédeivel Asiagónál került bele az árulás minden jelét magán viselő ellenséges vérfürdőbe, ahol órák alatt semmisültek meg a világháboru sok ütközetében megedzett derék székely katonák ezrei. — Évforduló ez a juniusi nap. Emlékezzünk a székely katona hősi kötelességteljesitésére. Ma ismét oda állitott a történelem, hogy vérünkkel védelmezzük ezt az ezeréves földet. Soha ennél komolyabban veszedelem nem fenyegetett. A kiállásnak, az áldozatnak ehez kell mérnie hősiességét. Az uj világháboru eseményei döntő fordulohoz érkeztek. Minden magyar látja, hogy azokban hazánk a nagy mérközés ütközőpontjába került. Ne kicsinyeskedjünk tehát, ne pazaroljuk erőnket haszontalan egyenetlenkedésben hanem egységes hittel és bizakodással vessünk gátat a reánk törő veszedelemnek. Értsük meg a figyelmeztető szót amig nem késő. Fogjuk kézen egymást. Markoljuk meg jól a fegyvert, ne áltassuk magunkat mert aki most kiejti kezéből az életet jelentő puskát annak örökre vége. Hallgassunk vezetőinkre, bizzunk a kormányzat irányitásában, vakon engedelmeskedjünk, fegyelmezetten teljesitsük a törtias kötelességet. Ez a mai idők parancsa. Itt nincsen mellébeszélésnek, okoskodásnak, politizálásnak helye. Honvéd szivvel ki a határokra és vakmerő elszántsággal teljesiteni a parancsot, ugy amint azt hős székely honvédeink 1918 juniusi példájukkal mutatták...

— **Orvosi hir.** Dr. Buzás Márton főorvos katonai szolgálatából visszatért. Rendel d. u. 3—5-ig.

— **Meghivó Nagy Antal esperes-plebános aranymiséjére.** Nagy Antal esperes-plébános 1944 évi julius 2-án, papságának 50 éves jubileumán mondja aranymiséjét, amelyre az érdekelteket szeretettel meghivja a csikszentmártoni róm. kat. egyházközség elöljárósága. Közebédre jelentkezni lehet vitéz Bartha Ádám egyházgondnoknál junius 25-ig Csikszentmártonban.

— **Légoltalom vigyázz.** Családunkkal, nemzetünkkel szemben való kötelesség, hogy felkészüljünk, lelkiismeretesen készen álljunk minden pillanatban a légi támadás elleni védekezésre. Az ellenség kegyetlen és minden hadviselés erkölcsét megcsufoló gyalázatos modszerrel pusztitja a védtelen polgári lakosságot is. Életünket, vagyonunkat menteni és a veszteséget a legcsekélyebbre beállitani ez kell legyen mindannyiunk szándéka. Ezt ugy érjük el, ha legpontosabban betartjuk a hatóság intézkedéseit. Az óvóhelyeket készitsük el és veszély idején azonnal bujunk a föld alá. Az eddigi példákból látjuk, hogy a kapualjak, a szabadban való tartozkodás bombatámadás idején egyet jelent a biztos halállal. A nagy méretü bombák légnyomása a szabadban levő emberekkel pillanatok alatt végez. A csiki hatóságok legszigorubb légvédelmi intézkedésekre készültek fel s azokat Csikvármegye főispánja rövidesen személyesen felülvizsgálja.

Tiltott műtét áldozata. Péterffi Sándorné 23 éves kászonjakabfalvi asszony hirtelen rosszul lett és szinte pillanatok alatt meghalt. Az a gyanu merült fel, hogy a fiatal menyecske tiltott műtét áldozata. A nyomozást ebben az irányban bevezették.

— **A Mária Szülő-Otthonban megszületett az ezredik gyermek.** A csikszeredai Mária Szülő-Otthon csendben jubilált. Mult héten látott napvilágot falai között az ezredik gyermek. A szülő-otthon 1939-ben kezdte meg áldásos munkáját. Azóta ezer gyermek születését jegyezte fel. A születések örvendetes gyarapodása különösen a visszatérés utáni időre esik. Tisztelettel álljunk meg egy pillanatra ennek a nagyszerü intézményünknek mai ünnepén.

— **Jelentkezés tolmácsszolgálatra.** Mindazok a férfiak és nők 18-tól 60 éves korig, akik a magyar nyelven kivül valamilyen idegen nyelvet szóban és irásban a legjobban tudnak, jelentkezzenek hivatalos tolmácsszolgálatra. Jelentkezés csak irásban történhetik julius 1-ig a következő cimre: Tolmácsszolgálat Budapest, I. Postafiók 26.

A Hargita-fürdő megnyilt!

Junius hó elsejével a közkedveltségnek örvendő Hargita-fürdő megnyilt, tehát ugy a fürdő, mint a Vendéglő a közönség rendelkezésére áll. Jó és előzékeny kiszolgálás biztositva. 2—3

— **Adományok a bombakárosultaknak.** Csikszereda város népzenészei személyenként 22 pengőt, összesen 462 pengőt adományoztak a bombakárosultak segélyezésére. A város zenészei Miczi Miska zenekarvezető kezdeményezésére tervbe vették, hogy a bombakárosultak további támogatására egy nagyobbszabásu térzenét rendeznek.

— **A képviselőtestületek, törvényhatóságok ujból megkezdik müködésüket.** A hadmüveleti területeken a kormány megszüntette hónapokkal ezelőtt a vármegyék, városok, községek testületi szerveinek müködését. A kormány legutóbb ugy határozott, hogy tovább semmi szüksége nem forog fenn ezen szervek szüneteltetésének éppen ezért már megjelent a kormány rendelet amely a vármegyék és községek képviselőtestületeinek müködését ismét engedélyezte.

— **Cselédet csak a több gyermekes családok tarthatnak.** A kormány rövidesen rendeletben szabályozza, hogy kik tarthatnak cselédet. Mint általános elvet fogadták el, hogy cselédet csak a több gyermekes családok tarthatnak. A háztartásokból felszabadult munkaerőket haladéktalanul hadiszolgálatba állitják.

— **Törvényszéki hirek.** Antal Imre rákosi gazdálkodó fuvart vállalt miközben a lovai meghokrosodtak és árokba forditották a szekerét. Gondatlanságból okozott testisértés miatt vonták felelősségre és 200 pengő pénzbüntetésre itélték. — György Ádám csekefalvi gazda a honvédelmi célra igénybe vett szekér helyett egy rossz karban levő szekerét szolgáltatta be, 200 pengőre itélték. — Puji Ignác marostordai illetőségü cigány a csikszeredai állomáson ellopott egy négyezer pengő értéket tartalmazó bőröndöt. Miután a lopást elsötétités alatt követte el az ügyészség távirati rendelkezést kért az igazságügyminisztertől, hogy a vádlott ügyét rögtönitélő biróság elé utalják-e. Most érkezett meg a válasz amely utasitotta az ügyészséget, hogy a tolvaj cigány ügyét rendes biróság tárgyalja le. — Mihály Gyula és Sinka Rudolf csikszentgyörgyi cigányokat utonállás miatt 6—6 heti fogházra itélték. — Egy esztendővel ezelőtt Csikmadéfalva községben sajnálatos gyilkosság történt. Mátyás Domokos a falu közismert bolondja egy este az őt heccelő fiatalság közé lőtt régi elrejtett karabélyával és a legények közül György Domokost halálra sebezte. Azóta Mátyás Domokos orvosi megfigyelés alatt volt. Most érkezett meg a megfigyelő állomás véleménye amely szerint Mátyás Domokos sem most sem a büncselekmény pillanatában nem volt beszámitható állapotban. Ennek alapján a kir. ügyészség elrendelte Mátyás Domokosnak elmegyógyintézetbe való szállitását.

— **Öngyilkos lett Müller Poldi cigányprimás.** Müller Poldi ismert kolozsvári cigányprimás öngyilkosságot követett el és meghalt. Végzetes tettét nyomorusága miatt követte el, miután az utóbbi időben nem tudott elhelyezkedni. Az öngyilkos cigányprimás az első világháboru előtti Csikszeredának közkedvelt muzsikusa volt, akinek tragikus vége az ismerősök körében részvétet kelt.

— **Pásztor gyermekek halálos kézigránát szerencsétlensége.** András Imre tölgyesi gazda József és István nevü gyermekei a legelőn kézigránátot találtak amelyet bicskájukkal szét akartak szedni. A gránát szétrobbant kezükben és mindkét gyermeket megölte. Minden ilyen alkalommal figyelmeztetjük a szülőket, hogy gyermekeiket állandóan oktassák ne nyuljanak semmiféle olyan szerkezethez amit eldobálva megtalálnak és nem ismernek. Háborus idők ezek és akármilyen gondos kezelés mellett megtörténik, hogy a mozgásban levő katonai alakulatok a lőszerükből elhagynak s ezek ártatlan gyermekek kiváncsi kezében tragédiákat okoznak. A szülők kötelessége a felvilágositás.

— **Halálozások.** Fejérvári Géza főpincér 32 éves korában meghalt Csoktelván. Az elhunyt Csikszeredában pincéreskedett 16 éven át, ez év tavaszáig amikor hülésből tüdőbajt kapott, ami végzett vele. Mindenkivel szemben szolgálatkész, kedves jó fiu volt.

— Daradics Ferencné szül. Imre Gizella 38 éves korában meghalt Csiktaplocán.

— **Halálos itélet.** A honvéd vezérkar főnökének külön birósága Gábor Dezsőt a Giel Miklós Budapesti Építési Vállalkozó cég felelős vezető tisztviselőjét halálra itélte mert főnökével Giel Miklóssal egyetértve az egyik vidéki repülőtér épitkezéséhez kiutalt anyagokból nagyobb mennyiséget zugforgalomban eladott. Gábor Dezsőn a halálos itéletet azonnal végre is hajtották még pedig azon a repülőtéren amelynek épitési anyagát ellopta. Giel Miklóst a halálra itélt gazdáját élettogytiglani börtönre itélték.

— **Forróvizbe esett gyermek.** Ferencz Károly két esztendős gyergyószentmiklósi gyermek forró vizbe zuhant és égési sebeibe belehalt.

— **Öngyilkosság.** Imre Pál 86 éves csikszépvizi lakos felakasztotta magát.

— **A volt m. kir. 24. brassói honvéd gyalogezred története.** Vitéz Gaáli Ernő nyug. vezérőrnagy, Csikvármegye főispánjának szerkesztésében és a székelyudvarhelyi könyvnyomda kiadásában most jelent meg a volt 24. hgye népfelkelő tábori ezred és pótzászlóalj története. A könyv emléket akar állitani annak a dicsőséges ezrednek, melynek harcosai a mi fiaink, véreink voltak. Nem vonhatja be emléküket a feledés homályával az idők futása azoknak, akik az első világháboru véres és vészes küzdelmeiben rendithetetlenül megállták helyüket hazájukért, nemzetükért. Az idők változása megszüntette a 24. honv ezredet, de nem szüntette meg hősi teljesitményeit, melyek hervadhatatlan babérral övezik az ezrednek a m. kir. Hadimuzeumban őrzött zászlóját. Az ezred háborus történetéből több kötetes munkát lehetne irni, de az idő sürget, hosszas irodalmi munkára nem alkalmas s igy meg kell elégedni a most kiadott szerényebb keretü könyvvel, mely az ezred legkiválóbb tetteit örökiti meg. A könyvet vitéz Gaály Ernő, Biró Lajos, vitéz Antal Áron és Nemesdy Ernő irták meg hiteles adatok alapján, avval a szeretettel, mely magától értetődik, volt ezredük iránt azzal a tárgyilagossággal, melynek nincs szüksége semmiféle szépitésre. A könyv ára 8 P. Kapható Csikvármegye Vitézi Székénél és csikszeredai könyvkereskedőknél. A könyvre külön is felhivjuk figyelmét a volt 24.-eseknek.

Elköltözés miatt 2 ebédlő kredenc, 1 konyha kredenc, üzleti berendezések, 1 süllyesztős varrógép, fottelek és sok más berendezési tárgy **eladó.** Ugyanott egy 5 éves nagyon borjadzó bivaly eladó. Érdeklődni Pototzky trafikban Csikszereda.

Elveszett Madéfalván a vonatról egy kis bőrönd üzleti könyvekkel. Becsületes megtaláló 300 Pengő ellenében adja le Csikszeredában, Hargita utca 47., vagy Marosvásárhelyen Kemény Zsigmond utca 25. sz-

30—40 év körüli komoly, becsületes nő mindenesnek jó fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 2—3

Egy üres szobát uj butor elrakásra 1/4 évre Csiszeredába keresek. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérek. 9—2

5975—1944. kig. szám.

Hirdetmény.

Csikszereda m. város 1944 junius hó 22-én déli 11 órakor a város gazdasági ügyosztályában, Városháza II. em. 20. nyilvános árverést tart a baromvásártér szomszédságában levő a vasutállomás Petőfi utca homokbánya és a más bérbeadott rakodóterület által határolt s jelenleg a Magyar Fa Rt. által bérelt terület 1944 junius hó 15-től való haszonbérbeadására.

Az árverési feltételek a város gazdasági ügyosztályában, Városháza II. em. 20. d. e. 8—2 óráig megtekinthetők.

Csikszereda, 1944. évi junius hó 13.

Dr. Balázs
polgármester h.

Szám: 615—1944. mj.

Hirdetmény.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy rövidebb időn belül hirlapok utján közölni fogom azokat a feltételeket, melyek igazolása mellett a vagyonhoz jogosult családok leszármazói a Csiki Magánjavak igazgatótanácsától tanulmányi ösztöndij- és segélypénzösszegek megszavazását kérhetik.

Csikszereda, 1944. évi junius 13.

Dr. Kolumbán József
a Csiki Magánjavak igazgatótanácsának elnöke.

Nyomatott özv. Vákár Lajosné könyvnyomdájában, Csikszereda.